

АПСНЫ

Ареспубликатә хәынтқарратә усқарта «Апснымедиа»

2023 ш. февраль 23 № 9 (21.436)

Февраль 27 – Апсуа милаттә кыпъхь Иамшуп

Дырмит Гэлиа Имшира аены

Апсуа сахьаркыратә литературара ашьатаркы, Апсны жэләр рпоет Дырмит Иасыф-ипҭа Гэлиа имшира аены – февраль 21 рзы Акәа ақалақь акны инышә дахьамадоу игылоу ибака амцан ашәтқәа шытақан.

Ажә азказа ду дыргәалдыршәарц уахь инеит Апсны Ахада ихатыпүаф Бадра Гэынба, Апсны Жэләр Реизара Аихабы Лаша Ашәба, Апсны Ахада Иусбарта аналпхгәшы Цьансыхә Нанба, Апсны Апыза-министр ихатыпүаа Беслан Цьопуа, Владимир Делба, Апсны акультура аминистр Даур Ақәаба, апсуа шәкәыфәцәа, ақарауаа, ақарей, акультуреи, ақазареи русзуфәа,

ауаажәларра, афәр, ашкәлхәыққәа. «Хара иахьа, инартбааны акөымзәргы, иазгәахтоит апсуа литература ауасхыр азышәтацәа Дырмит Гэлиа Имшира. Иааиуа ашықәс – иубилейтәуп, Апсны акультура Аминистрра иадцоуп Д. Гэлиа диижьтәи 150 ш. атра иубилей инартбааны амфәпгаразы ауснагзатәкәа разырхиара. Ишдыру еипш, Дырмит Иасыф-ипҭа апсуа сахьаркыратә литература ашьата икит. Уи апсуа алфавит аиқәыршәарафәи ибзоуроу рацоуп. Иара ида ухафәи иузагом апсуа театр, апсуа туурыхтқара, редакторс даман 1919 ш. февраль 27 рзы итытыз агазет «Апсны», – ихәеит Апсны

Ахада ихатыпүаф Бадра Гэынба ажурналистцәа анифәажаоз. Анафс Д. Гэлиа игәалашәара иазкыз аусмфәпгәтәкәа ирыцдан Имемориалтә музеи акны. Арахь имфәахыцит ашәкәыфәцәа, ақарауаа, арцәфәа, ашкәлхәыққәа, акультуреи ақазареи русзуфәа.

Аиқәшәара аалыртит Д. И. Гэлиа Имемориалтә музеи аиқәабы Светлана Корсаиа. Уи иааркәафәи далацәажәеит жэләр рпоет хдоухатә культура арәиарафәи ианикыло атып, шьарда шилиршаз.

Дырмит Иасыф-ипҭа Гэлиа диижьтәи 150 ш. атра инамаданы, амузеи аусзуфәа реипш, апсуа шәкәыфәцәа ргәаанагарақәа рхәеит, аиубилей азгәатаран иалкааны ихатқыләтәу аускәа рганахьала ражәалгалақәа Карцеит: Апсны ашәкәыфәцәа Реидгыла ахантәафәи Вахтанг Апхазоу, Апснытәи ахәынтшәкәтыжыртә аиқәабы Даур Нацкьбеиа, апоет-академик Владимир Занҭариа, журнал «Алашара» аредатор хад Анатоли Лагәлаа, Ауаажәларратә палата алахьыла Едуард Квираиа, апоет Заира Тхачыкә ухәа егыртгы.

Д. Гэлиа ихьз зху Акәатәи 4-тәи абжьаратәи ашколи, Е. Ешба ихьз зху 5-тәи абжьаратәи ашколи, Н. Лакоба ихьз зху 10-тәи абжьаратәи Ашхарыуаа ршкол рцәфәа жэләр рпоет иаажәин-раалақәа исахьаркны ирыпъхейт. Жэләр рышәкәыфәи ипҭстазаара далцит 1960 ш. апрель 7 рзы.

В. АБАББА

АСЛАН БЖЬАНИЯ: «БЕЛАРУСИАНТӘИ ЕСНАГЪ АСАСЦӘА ХРЕИГҔЫРҔЫОИТ»

Апсныпресс. Аслан Бжьания усуратә визитла Беларус даҭааит жәабранмза 20, ашәахьа. Ақаша, жәабранмза 21 рзы Минск ақалақь, Ахьықшырма Ахан акны Апсны Ахәынтқарра Ахада Аслан Бжьаниеи Беларусиа Ахада Александр Лукашенкои реицлары мфәпсит. Иара убас, аицлары далахьын Апсны адәныкатәи аускәа рминистр Инал Арзынба.

Аи фәцәажәарақәа ркны ирзаатгылан ф-ганктәи аусеицура, аекономикатәи ааглыхратәи еимадарақәа ирыдхәалоу азтаатқәа. Уи апхьа, иусуратә ныкәарақәа ирылагзаны Аслан Бжьания датаит Минсктәи атракортә зауад, ахолдинг "Горизонт", атехнологиа хараккәа рпарк. Аслан Бжьания иазгәеит, Беларус дшәтааз 2022 ш. цәыббрамза 28 рзы Александр Лукашенко Апсны данықаз икаитцәа аапхьарала. Апсны Ахәынтқарра Ахада аи фәцәажәара алтшәақәа рзы игәаанагара ихәеит ажурналистцәа данрацәажәоз.

«Шәара ижәдыруеит, Апсны псшарта тәылыны ишыкоу, ахауа шызфәдоу, Беларусиантәи еснагъ асасцәа хреигҔыргәоит. Сара снапы цзәфәыз Ауспқа инақәыршәаны Беларусиа атәылауаа Апсны визада рыказаара афәхәара иаццохит. Иаццоуп Ахәахәратәи аны,

уи аусура ахәақәа ирғазны атагылазашьа ыкоуп Апсны аалыц Беларусиака аашьтразы. Иара убас, хәиқәшахәтхейт Апснытәи афәр рпышәа аизыр-харазы Беларусиа атехнологиа хараккәа рпарк ақаразы. Апсны ақытанхамфә аалыц анафсгы, ааглыхратә аалыц аанахәо икалоит, чыдала, Беларусиантәи ааглыхратәи афхьагыларә змоу – азауад «Горизонт» аалыц», – хәа ихәеит Аслан Бжьания.

Ахәынтқарра Ахада иазгәеит, Беларусиа Ареспубликеи хәрәи аимадарақәа рышәақәыргыларә атак ду шамоу. «Хара мрәта-шәаратәи ахәынтқаррақәа ирыбзоураны амацәз тхакын, Урыстәыла амчала, икоу амәақәа раатра хацыркхейт. Харт иахтауп хаизықазашьақәа агәылеимабзиаратә қазьша рымазарц, ааглыхратә еимадара хшыфәышытра ағаны».

Аиубилей

Ажәлар бзиа еицырбаз апоет

Апсабара инацәз абафхәтәра, ихы-ипсы еиха бзиа иибоз ипсәдгыл Апсны иалатәеит. Ипоезиатә дацкәа рпашәа хадгыл акны аеицнахит. Ашьха ду ақәацәра ихәнеит. Хәжәлар амилат-политикатә еибархарақәа рфәи азцаара дүкәа ахьфәыргоз, 17 шықәса анихытуаз инаркны иалагылаз, иагыцә хаданы иказ, апатриот, Апсны жэләр рпоет Рушьбей Смыр 1950 ш. ажьырныхәа 13 рзы Аацы ақытан диит. Иахьа дыкайтгы иапсуара, иуафәра, ихәтәра дуззан. Ус ихәалон: – Дарбан уафәызаалак ихы шьтыхны дныкәаразы, итацәа ихшаз зегьы фырпшыгәзароуп, азафә ажәлар рфәпхьа епъныхәа имоуа дынхо-

зароуп. Ихәы дацәхәаны ифозароуп».

Ажәлар бзиа еицырбоз апоет 70 ш. ихьцра азгәатазамызт. Уи адунеи зырхыцхьыуаз ачым-зара баагысы иахкьейт. Рушьбей Смыр апоезиа бзиа избоз афәрацәа аус рыдиулон. Арәиаратә кружок еиқәаны иман. Апсуа бышшәа амазақәеи, хтоурых ишьаартцәыроу адакьәкәеи, апоезиа амазақәеи рызнеигон. Дара уи акружок алахьылацәа аиқаразақ арәиаратә хыштаракәа ркны икоуп, иалагалоуп. Хык иара ирәиаратә кружок алахьылацәа: Габниапҭа Дифа, Гыцба Инал, Қапшь Алхас рапшыгарала,

(Алғартә 3-тәи ад.)

Агазет «Апсны» 104 шықәса ахыцит

Ирхәоит доусы даниуа – ецәак-ецәак рыциуеит хәа. Уи анықшәо, ианфәыцәауа азәгыи издырзом, апсабара ус ишоуп. Адунеи ааршазар аахыс, ажәан ецәакәа, фышла иахамбо, рыгәта ижжаза икыдуп апсшәа аецәахә. Атыхәтантәи аамтәзы, дгыл-латцыхәан икоу, «алахьынцәа» зшо уи кыдшәараны икоуп, амилац рмачра, дара уи ишәыкоу, рхы иахьынзәдырхәо «тцааны». Узымхьыцыр ауам!

Апсшәа аецәахә жәшан икы-дын, аха апсуа жәа адгыл афәи гарақәкәала ифәхәаны игаран, иатахын ахәычы пшқа иеипш, игартны ашьақәа еихго апс-тазара иналагыларц.

Ари калейт 104 шықәса рапхьа, 1919 шықәса февраль 27 рзы, хәпсәдгыл афәи атагылазашьа ануадафыз, ақыртә мен-шевикцәа Апсны рфәхарпҭаны амчра аныркыз аамтәзы. Хәжәлар ртоурых афәи иаатит адакьа фыц. Итыцит апсышәала ицәажәоз рапхьатәи апсуа газет «Апсны» актәи аномер.

Агазет «Апсны» атыжьра еиқәкаит, редакторсгы даман, апсуа шыреи, апсуа литератури рырфәиара агәашә азаазыртыз, ацарадыррей, атцарадыррей рзы арккәа ду Дырмит Есыф-ипҭа Гэлиа.

Аполитикатә тагылазаашьа баагысы анықаз, амчра знапәчи иказ аменшевикцәа апсуаа хейтыхыртәк анрырымтоз аамтәзы апсышәала ицәажәоз апсуа милаттә газет атыцра иарбан иацхрааз, еиқәырхаз, уи азы иагафәи иага рхәа-хьазаргы, ирыфхьазаргы, иахьауажәраанзәгы инагзаны

иакәнагоу ахәшьара ақазам. Дырмит Гэлиа агазет атыжьра зей-фикааз, хыкәкыс иамаз ихәоит рапхьатәи аномеркәа руак акны ианицәз абарт ацәақәа рыла: «...Амилац иага иамацаргы, ацара бзиа змоу мацымкәан иры-лиаар, урт ахақәитрагы роуейт, хәынтқарраны ирыпхьазоугы рхы Карцеит».

Дырмит Ду абарт иажәақәа рцәкыала, апсуа жәларрлахьынцәа збахарц азоуп агазет «Апсны» адакьәкәа рфәи инеипынкылыны зтаатәи хаданы изықәыргылоз ашкәл, ацара ус азтаатәи. Ус шәкәу дырцәабыргуеит анашәи иажәақәа: «...Харт апсуаагы апхьака хнеиларц, ахақәитра хаманы хқаларц хтәхызар, аус дүкәа зегь рапхьыца ихар-гылароуп ашкәл аус... Ацарадара лашьцароуп, ацара – лашароуп».

Агазет «Апсны» ишьтәнахуаз, хәарас иатахузеи, хәжәлар рыб-заара иазкыз азтаатәкәа рақәын.

Агазет апсышәала атыцра хәжәлар рыпҭстазаарафәи иаан-накылоз атып дзаатгыло, агазет атыжьрафәи Д. Гэлиа, ишырхәо еипш, иарбьажәфәаны иаива-гылаз Самсон Чанба ишәуан: «... Жәлары ианрызша, ахақәитра анроу, досу амилацкәа рхьаа, рхәонцәкәаи рускәа рбарар-хәара рнапәчи ианықала, мфә хәахәа рмыхкәан, рышшы еид-кылыны, мфә иаша ианцаны аб-зиархь икылзгаша, пхьагылак жәлары ирымазароуп...»

Хыь ишәзгәахтәхьоу еипш, апсышәала агазет атыцра иа-хьалагаз апсуаа ргәы шьтәнахит, аха уи мацара азхомызт, агазет «Апсны» ахата рыблала ирбартә, рнапакны ироуратәи

иқататәын, еиқәкаатәын.

Агазет «Апсны» апсуа милаттә кыпхь афәи реиха ақәра змақәоу ируакуп. 104 шықәса атоурых азы ирыцхә думзәргы ауаатәыфәса рыпҭстазаарафәи қәра дууп. Ари аамтәла амилацтә кыпхь ахыц-хыртәфәи игылоу агазет иалнар-шаз шьардаза ирацоуп. Уи ус иа-иньырсланы иушәаша, иушышагы акақәзам, ацәабаа адбаланы атцараа зтаху усмфәпгәтәу.

Иарбанзәалакгы аус, апшыгәмта ажәлар ркны азхатара амоур, агәрагара ацәызуеит. Аха агазет «Апсны» азы ус икамлазет. Уамшәа иубаша аамта қәфк иалагзаны ағәыблра ркит хәжәлар.

Хәара атахума, афыра ашьа-қәыргыларә ихтис дуззоуп а жәлар рыпҭстазаара фәи.

(Алғартә 3-тәи ад.)

Февраль 27 – Аңсуа милатта кыпчык Иамшуп

«Агазет «Аңсны» акны акыпчыкы датахуп хэа алахаара сапчыет автобус акны. Сара ускан акыпчыкы Ткэарчал ақалак акны акурскэа сырхысхан». Абас хаицежаара хацлырkit

агазет «Аңсны» акны абар уажэшта 50 шыкэса инарзынапшуа кыпчыкы аус зуа Аңсны акультура зэапсазэу аусзуа, «Ахьз-Апъша» ахпэти агазэра занашьюу Тина Ни-кэала-ипъха Ахаш-пъха.

«Баграт Уасил-ипъа ифымтакэа ркыпчыкыра даараза агэахаара ду снатон. Насггы уафык иаха-сабала даара даамстахан. Инап-фымтазы цыра зцаарак имазар, ишка снейрц азы амашына сыш-тацаны иаишьтуан. Дахьтэаз икабинет ашэ санаслак, дгыла-ны ашэ акынза дааны апъсшэ сахааны сиртэон», – лхаэит Тина. Иара убасггы уи еикэрханы илымоуп Баграт Шынкэба Шьа-луа Басариа ишка инаишьтыз асалам шэкеы. Уака иахоит: Шьалуа Константин-ипъа! Абри анапшыра кыпчыкытэуп, ицагьам санаилак ихианы исоур. «Аңсны Капъшь» афе уи луйт пхэызба еилыччак, пхыырцэк. Уи лоуп уажэи саазкэылаз снапфымтакэа аха илхны, ицапшыкы сапчыкы икэыздало. Уи Тина Ахаш-пъха лоуп, пхышьяра дыкан, аусура хь дхынхэхазар, уаалыпхьан исылыт. Акыпчыкы снапшыра иацуп. Бзиала, хирла Б. Шынкэба. Ауафы иага иус дазказарггы уи аказыша ацеаа аначым дызфу аус афе ишьта ааныжыша имазам. Тина Ахаш-пъха лнапы злаку аус афе лышья аанлыж-жит. Уи аус ахылуа атып афе есымша датахны икоу азэы лоуп. Аңсуа цас, ақыабз згэылыжжуа аказыша лымоуп. Абар уажэшта аус лыцызуеишьтеи шеижэа шыкэса инареижауп. Абарт ашы-кэскэа ирылагзаны уи ауаф

Аңсуа кыпчыкы иазфлымжау

Машэыршаке икамлеит 1919 шыкэсазы, рапчыкызатэи аңсуа милатта газет «Аңсны» атытра. Уи амш жэабран 27 инакэыршэаны, Аңсуа кыпчыкы иамшны, хтэылафэи иазгэартит. Ари арыцхэ инаманы, хара хицежаэит аңсуа кыпчыкы даара иазфлымжау, апчы-шэала итыцуа агазеткэеи, ажурналкэеи, ашэфэкееи бжэамыжкэан еидызкыло, ирыпчыкы, чыдала, акыршыкэскэа раахыс агазет «Аңсны Капъшь», «Аңсны» номерцыпчыкыа зхазы еидызкыло, иазфлымжау, иапчыкы, игэа-разкуа, даара хатырлагы иазыкоу Ауаажаларратэ хейдыкла «Аңшыатыпъ» аныхаф хада Борис Кэталиа.

Борис Кэталиа агазет «Аңсны» арэакия датауеишьтеи акыр шыкэса туюит. Уи есымчыкы, агазет шаатыцлак еипшы, намерк ицеыбжэамхарц азы агазет «Аңсны» арэакия хь дымфыхытэуит. Агазет аматц азы-зуа ажурналистца хатэракеи иареи аишьяра рьбжэоуп. Агазет «Аңсны» азы игэаанагаракэа рыцеишиоит, дзыпчыкы аз астатиакэа рахьтэ игэапхэзи-игэампхэзи мзакэан иаартны ианихэогы ыкоуп, нас иара ишиказшыоу еипшы азеишььяра бзиакэа рзыкэаны «Аңца илпхэ шыгымзаит» хэа дызцоу Аңсуа кыпчыкы, амилатта газет «Аңсны» аномеркэагы наццаны ифеинеиоит.

апчышэала итыцуа хмилитта газет заце «Аңсны» еиха хырфа астоит», – ихеит уи.

Б.Тыжэба агазет «Аңсны» арэ-дактор хадас даныказ, лас-сы-лассы агазет агэлатца акны «Аңсны – Кырттэылазам». «Абхазия – это не Грузия» хэа иикыпчыкы астатиакэа даара ишцхэафыруз, хтоурых цэбырг ахь ушхэанарпшыуаз, ицаулану ушагэыланарпшыуаз игэаларшэо, дафымсит апышэа бзиа змаз ажурналист Виктор Кэакэаскыр ианалитикатэ статиакэа хаштшыа шрымам, ажурналист Вахтанг Аңхэзоу лассы-лассы агазет «Аңсны» адакыкэа рфеи иикып-чыкыа хжэытэ-хэфатэ, хапчыса бэазара зныпшыуа астатиакэа ухэа иуархэо шырацеоу атэи нартбааны дазаатгыло Ауаа-жэларатэ Хейдыкла «Аңшыатыпъ» аныхаф хада Борис Кэталиа арфеиара аус иазаапчысо ажур-налистца зеггы рчыбаа шыма-риам азгэеит.

Хаицежаэараан Борис Кэталиа изгэеит, хатала, хафсахыла лэфаба иимбац ажурналистцагы, иршоу астатиакэа рыла, хызыла, жэлала зег шидыруа. Агазет «Аңсны» агэбылра шикыз, ашэкэыпчыкыра хь дхьа-зырпшыз дазаатгыло, «6-7-тэи аласкэа ркны атара аныцтоз инаркны агазет «Аңсны Капъшь» адакыкэа ирнылоз ажэабжэкэа, ажэеинраалакэа ухэа даара аинтерес сыманы срыпчыкыон. Анафс, ачымзаацеа сани сан-дуи сахьрыдтэалаз инама-даны еихагы ашэкэыпчыкыра штыскаит. Сымала агазеткэеи ажурналкэеи срыпчыкарц Ота-пъинтэи лассы-лассы Акэа сааны изгон. Отапъи Акэеи сышрыб-жэаз гээтэз хастаршын исаб-жэеигеит апчышэаныкэафыс аус зуларц. Ускан сара сеипшы аңсуа кыпчыкы иазфлымжаз апчышэала зеггы агазеткэеи ажурналкэеи ирыпчыкыартэ еипшы атагылазашья бзиа шрыстоу азгэатэ. Уи акэеит, 17-18 шыкэса анысхытэуаз Мыкэынтэи Отапъи апчышэа мфанызгон, нас апчышэа Члоука ианиарга, еиха исзыман-шэалахеит. Сара сахынхоз Отапъи ақытафэинтэ еиха исзааган акнытэ, еыла ибжыызго салагеит», – ихеит Борис Кэталиа.

«Ажурналистца шэзанааттэ ныхэамшы шэыдныхэалауа, хатала, сара истахуп, зегь рапчыкы инаргыланы, Д.Гэлиа «Апчышэала итыцуа хмилитта газет заце «Аңсны» шэадгыл, шэацхраа» хэа шихээз еипшы, хмилитта хэара зныпшыуа агазет «Аңсны» иахья «ипчытэыданы», «ицеышза» иштыцуа акэымкэан, пшышэи рацеала ифычаны, уаф илапшы адхало, атираж рацеаны, апчышэала аману атытра еифэаахарц. Знысымфа тбау агазет «Аңсны» еиха ианы-уадафыз аамтакэа рзгы хмилиат ирфахахаган икан, мфашьярада агэра згойт, уи иахыагы хэа жэлар рфахэы ахэарафэи, хмилитта хэара аарпшырафэи ишэамхо, аматц азызуа азанааттэ кэара змоу ажурналистца хатэракеа рылагы ишхэыдам, арфеиарафэи аишьзаракэа аззырпшыуа афаргы шэацагылоу», – ихеит Борис Кэталиа хэанааттэ ныхэа Амш хадныхэалауа.

Хаицежаэараан излеилахэааз ала, Б.Кэталиа Аңсны Ачыны-цытэылатэ еибашья калаанза «Аңсны Капъшь», «Советская Аб-хазия», «Бзыпъ» ухэа шыкэсы рацеала еизигаз атыжымтакэа Амилатта библиотека архив хамтас иеит.

«Хатала, фыц ибжэамыжкэан агазет «Аңсны» аномеркэа зеггы еикэыршэаны еизызоишьтеи 30 шыкэса туюит. Егырт ажурналкэа: «Алашара», «Аказара», «Ам-цабз» ухэа срызфлымжауп, аха

Аиашэзы, агазет «Аңсны» арэ-дакциеи уи аусуоцеи назып-чыкылоу Аңсны амассатэ-аинфо-рмациатэ хархэагакэа русуоцеа зегь еицахэеипшы хэанааттэ ныхэа Амш рыдахныхэалоит, гэык-пчыкала имариам хус афе ирзеишьяоит арфеиара тэацпчыкыара.

Алиса ГЭАЖЭ-ПЪХА

Жэаа шыкэса хытэуаз атыпхэа Ждымфыхытэит агазет арэ-дакия ашка, алахаарафэи ил-баз аусурта тып аццаларазы. Ускантэи ашыкэскэа рзы агазет «Аңсны-Капъшь» хэа итыцуан. Редакторс дыкан Сергей Кэытэниа. «Даараза сыпхашьон арэ-дактор ишка анеиразы. Дсыцны дыфналеит ускан агазет акны аус зуаз Терент Чэаниа. Арэа-ктор дсацеажаэо, схи-сцыхэа ане-иликаа, дсазцааит «агазет акны акыпчыкы дшатахыз абантэ бахаи», – хэа. Алахаарафэи ишы-баз аниасхэа, «Унан икэацэз алахаара дзакэытэ хэычы бзио-уеи иахазаанагэз ихеит», – илгэа-лалыршэоит Тина рапчыкытэи амш. Ускантэи ашыкэскэа рзы агазет «Аңсны» акны аусура алагара ус имариамыт. Дарбанзаалакыгы хэпчыса шэкэышэа ари агазет ашта итымысыцыз хэа азэггы дыкэмыт. Аңсуа журналистика иазрыжэыртан. Тина разкы лыману лхы лыпчыкыаэоит агазет «Аңсны» акны аусура лахынцэс иахылоу. Хымз фэаэарс илытэны пчы-шэарак ахэсабала арэакияфэи

гафэа акыпчыкыфэа ирыд-тэаланы апэртиафэи ифмапысыз зеггы, иаархэаз ажэак бжэа-мыжжэакэа апчышэахы еитаргон. Мчыбжык ахь хэынтэ итыцуаз агазет азлагэеипшы илагон. Уи иахарыпчысоз «ачыкэреи арыцкэа» Тина лфэицэеи ларей иркыпчыкуан. Хаицежаэараан Тина илгэалалыршэоит, шама-хамзар, русуратэ мшы ианаамтоу ишхыдыркэшацыз. «Ателетаип ианашьтыз иарбан материалза-лакгы мкыпчыкыша хэамамыт. Икэафэа ихаршон. Икан убас еипшы ахтыскэа, сара аусура азааигэара сынхон, ашыкэа сца-хэазаргы, аус хэыцуаз ахацаа сышталаны инеиуан. Аусура бма-лар ада пчышэа амам хэа. Уахык, ашамтэз ашыкэа сцеит, аха еитэа Валери Амршыани Сергей Агынди-еи сышталаны инеит аусура са-аргаразы. Ашэ аасмыртэит, ара-хь амузыка сцафэакын, уигы абжык сырмачт, аха уеизгы ирахаит. Имцошэа анызба, ашэ аасыр-тыр акэеит. Амала саагара саар-гон, аха сыржэеыны сышгэтеыз рхаштуан», – лхаэит Тина длафуа.

Иара убасггы Тина гэадурала илгэалалыршэоит дызлаз акол-лектив реизыкэаашья. Рызеггы таацеарак реипшы ишыкэз, икэз апатуеицэцэра, ажэакала аңсуара иазрыжэыртан агазет «Аңсны». Аңсны иахапчыкы икэз акырткэа ракэзар, есымша иашьтан аңсуаа шыпфэршэ ахьрытэашаз, икан ахтыскэа агазет антыцлак атираж зеггы анырбылуаз. Тина лгэалашэарафэи ианхаз хтысуп 1989 шыкэсазы аидыслара аныкэз обком еихэабис икэз Хышба аапчыкыра кэитцэр акэеит апчышэала. Абком акны апчышэала икыпчыкыуаз амашынка рымамыт. Убаскан, Тинеи Чуаз Владимир иашэартара ду шыкэзгы, арэакияфэи инеини, амашынка дэылганы, абком акны иганы, Хышба телэхэапшырала и хэараны икэз иажэахэ апчышэахэ еитэгану иркыпчыкыт. Убри аамтэзы ахыбра зеггы ами-лици акэшаны игылан. Убри-акэра ашэартара ыкан.

Тина Хаш-пъха агазет акны лусура инаваргыланы шама-хамзар хапчыса шэкэышэа зфымтакэа лымкыпчыкыц дыкэзам. Баграт Шынкэба ифымта дузэа «Ацынцэарах» рапчыкыа иапчыкы лара лоуп. Избанзар изкыпчыкы лара лоуп.

Илфысцаахыоу акыр ирацеоуп. Лказыша ачыдэракеа иреиуоуп аиашэаара, илгэампхэо ауафы ифеапчыкы ахэара. Хаицежаэара хыркэшо, агазет апчыкэатэи афеипшы ббарц шпэ-бтаху хэа ханлазцаа, лгэы итэз лчы иалырхэанза лылагырз хакэ-кэалеит. «Агазет «Аңсны» збарц стахуп хауаажэлар ирфахахагану, уи рапчыкыа иантыцыз цэымзатэс ишахаапшыуаз еипшы, иахаапшыларц иахыагы», – лхаэит Тина.

Абар мышкэак роуп ианхаз, иазгэахэоит агазет «Аңсны» 104 шыкэса ахытра амш. Ари тоурыхуп. Атоуры агэтэ далагылоуп Тина Никэала-ипъха Ахашпъха. Уи агазет арэакияфэи илбахоу ачыбаа ахэ ашыра удааоуп. Лыпчыстаара зеггы агазет арэакияфэи аусура иазылкит. «Дачэазник сыпчыстаара анысра Анца исатэеишьаргы фэпчыкы агазет «Аңсны» арэакияфэи сымфыхытэуит», – лхаэит Тина.

Дырмит Гэлиа итижызы рапчыкызатэи аңсуа газет «Аңсны» амш лыдныхэало Тина Ахаш-пъха лапчыкы илзеи-бьахшыоит агэабзиара, аман-шэалара! Лыпчыкы пшыза Миранда дымшны, лынасып далагэырьбо Анца длитэаит!

Шарида ТОРЧУА

Рапчыкыа «Ацынцэарах» иапчыкыа

дрыдыркылоит. Анафсан уи лыпчы-стазаара зеггы агазет арэакияфэи иадхэалахоит.

Тина Ахаш-пъха аус рыцылу-ан: Шьалодиа Ачыныцвал, Нико-лай Киут, Сандра Сангэлиа, Таиф Ачыба ухэа азэыроу. Ускантэи ашыкэскэа рзы агазет аформат даара идун. Мчыбжык ахь хэынтэ итыцуан. Агазет автортэ материалкэа рнафсангы ирацеаны ианылон аитага. Убарт аитагакэа ракэын еихаразак Тина лнапы ианыз. Аитагаф дналдытэаланы еитеигон, лара илкыпчыкуан. Уи ус имариамыт, аха апчышэа цкыаны издыруаз, ақытэ иаазаз атыпхэа, лус иараз-нак лнапахы иаалгеит.

Тина Ахаш-пъха 50 шыкэса инарзынапшуа аус лыцэухыоу Ва-лери Амаршыан игэаларшэоит Тина рапчыкыа акэны агазет ахь аусура данымфыхытэы. «Уи аусура хэа данааз зынза дкэыпшылан. Апчышэара ахэсабала илыртеит хымз, аха хымш ирылагзаны уи акыр шыкэса аус лухыоушэа лхы аалырпшыт. Насггы зеггы гхэа илкыпчыкуан, аграмматиакэа биз-аны ишылдыруаз убаратэи икан. Ари гаазтэз хкорреспондетцагы зеггы рнапфымтакэа лапчыкы икэыртэо иалагеит. Хашэ-кэышэа ракэзар, есымша акыпчыкыфэа бзиакэа ирышьтэз, иаразак деицгэартэит», – ихеит Валери Амаршыан. Иара убас-гы уи иазгэеит абриакэара шыкэса аус еицыруеишьтеи Тина ахаан иакэымла азэы диацеажео шимахац. «Зеггы рапчыкыа иргы-ланы Тина ахаангы илылан, илы-лоуп атакпчыкыра, иарбан усза-лакгы акны», – ихеит уи.

Иахья акомпютеркэа хяр-фэатэаны иахтэаху шахкыпчыкыа еипшы икамыт ускантэи аамтэзы акыпчыкы лусура. Тина лус налызгон аурыс акынтэи апчы-шэахэ ииаганы икэацэз амашынкафэи. Уи амашынкагы ускантэи аамтэзы апчышэахэ аиагара зеггы ирылшомыт. Тина лажэакэа рыла, фыцэа затэак ракэын Аңсны икэз урт амашынкакэа апчышэала икыпчыкыа рыкэцэра зылшоз. Тина аус ахылуаз акэшафэи икан пчышэык акыпчыкыфэа, аица-

Тина Ахаш-пъха агазет акны лусура инаваргыланы шама-хамзар хапчыса шэкэышэа зфымтакэа лымкыпчыкыц дыкэзам. Баграт Шынкэба ифымта дузэа «Ацынцэарах» рапчыкыа иапчыкы лара лоуп. Избанзар изкыпчыкы лара лоуп.

Урыстэыла Ахэынцэумафэи

Аңсныпресс. Ахэынцэарратэ Дума афша, жэабранмза 7 рзы ифма-пысыз аилатэарафэи ахазалхыфэа рышэыкэс афганкэи асцацэаразы Урыстэылатэи Афедрэацеи Аңсны Ахэынцэаррей ирыбжэарцэахэз Аикэшахатра аратификация азнауит, хэа адырра канатэоит

аинформэиатэ мацзура ТАСС. Аусшэакэы анапатэара мфэ-пысит Акэа ақалак, жэабранмза 18, 2021 шыкэс рзы, иара убас Москва ақалак, мша-пымза 5, 2021 шыкэса рзы. Иацу аматериалкэа ишырхэо ала, иарбоу Аикэшахатра Аңсны

Урыстэылатэи Афедрэацеи рфеи аусура ачышэакэс азы есымзатэи ашэатэи аццэа хэсаб азура ал-наршоит. Уажэазы, азакаан апро-ект аусулафэа ишазгэартэ ала, Урыстэылатэи Афедрэацеи Аңсны Ахэынцэаррей иахья-цэанакуа ахазалхратэ усбартакэа русуоцеа рчышэкэс хэсаб ар-бара азпчыкыгэатазам.

Аспорт акны ахыз

Борис Амчаба – 85 шықаса

Аңсуа шыапылампыл азыргак

Ажәеи ашәеи анхеибартәауа

кәыңш ибафхатәра адеағы иааңшит ишәхыоу казак ихәмарра акәны. Аспециалистцәағы, ахәаңшцәағы еицәакны ирхәон: «Аңдәа ицишеит абафхатәра, ахькәрчаха!».

сыхамаруан», – иазгәеицит Тәрба. 1985 ш. азы Саид Тәрба днарыңхьейт СССР афәр еизгоу ркоманда аилазаарахь. Адыршашыққан ашыапылампыласқы ихы алаирхәит ФИФА апрезидент актәи ихатыпуаф Валентин Гранаткин игәлашәара иазкыз жәларбжаратәи аицлабра. Ана-толи Бышовец инапхгарала Асовет Еидгыла еизгоу акоманда аиңыларакы хәмаррак ағғы иатцмхейт, аңхьахә хадагы агеит. Амассатә информатсия ахархәагакәа ркны чыдала иа-лыркаауан ахьчаф хада Саид Тәрба ихәмарра.

Акыр шықаса раахыс ахәап, шцәа ибзианы дырдыруейт аоператә шәахәафы изанаат змоу, арцафы, аазәф, аитагаф, Аңсны жәлар рартист Борис Амчаба. Февраль 17 рзы уи 85 ш. ихыцтра аиубилеи агәлакара бзиа иманы дағылеит. Аханатә еиңш, аказара амац азызуа ашәахәаф ирфәаратә мөа мөахакы тбаала еиларсуп.

Б.Амчаба рағыхатәи аңсуа оператә шәахәафцаа дыруа-зәкуп. 1974-1977 шықәскәа рзы акәзар, аоперей абалети Қарттәи ртеатр акны ахкынағзәафыс дықан. 1976 ш. инаркны 1992 ш. рзынза еиуеиңшым аамтәкәа раан В.Царгәиш напхгара зитоз жәлар рашәахәарей рыкәашарей зәаңсәзтәыз ахәиңқарратә ансамбль далахәны аагстролькәа мөапынагеит: Польша, Германия, Чехословакия, Шьамәйла, Бирзентәйла, Ефиопия, Танзания, Мозамбик, Мексика, Франция, Тьркәтәйла.

Февраль 15 азы 55 шықаса Фихыцтра азгәеицит ашыапылампыл азы СССР аспорт азказарахь акандидат, Асовет Еидгыла афәр еизгоу ркоманда, Ақәатәи, Қарттәи «Динамо» ахәмаршы, Аңсны зәаңсәзтәыз азықатә Саид Заур-ипа Тәрба.

ашыахь, сазықатәф даасыдыланы исеиңхәит саб илымха ақынза иназгарц уатқы аеазықатарахь сышцо, сашьейхәб аспорт дәеахкык ипшааит хәа. Ихәман акатран зқәыртәаз ашта, иахьа шыац иатдәала ихькоу атыққәа ыкоуп, аха уақа зегьытқәкәа ахәмарра ргәаңхом, хара хәкәзар, хьшапы хьркәкәа акатран акны хәхәмаруан, ахәылқаз ашныка хьынхәуан. Ажәакала, ашыапылампыл бзиа иаабон», – игәлашәарақәа еитәиңхәит Саид Тәрба амацзура Спутник иаитәз аинтервиу акны.

СССР еизгоу акоманда далахәны Тәрба дықәгылон адунеи Европәи рчемпионат алңшааратә еиңыларакәа рфәи. Абри акоманда даланы адунеи зегьы дакәшеит, аспорт азказаразы кандидат дқәлеит.

Уи иңстазаара еихарак азикит иаилицшааз аус амац аура, аңсуа шыапылампыл ирейгү атрадициякәа реиқәырхара, уи ахьз-аңша аихахара. Зықатәфк иахәсабала иукура ашықәскәа раан, уи иаазейт иаңсәцәкәоу ашыапылампыласцәа рабицара. Афәри аспорти рускәа рзы ахәиңтеилакы Саид Заур-ипа имшира идырныхәалеит, иара убас хьңхьазара рацәала уи ихәмарра згәалашәо.

Саид Тәрба Аңснытәи АССР-и Қырттәйлатәи ССР-и ахәыцқәеи ақәыңшцәеи ркомандакәа ркапитанс дықан. «Динамо» акны игәлашәарафәи инхаз ахәмаррақәа ируакуп СССР ачемпионат ақбатәи алигафәи ихәмаррақәа.

1986 ш. азы Саид Тәрба Қарттәи «Динамо» акомандахь днарыңхьейт. Абрака ахамтәкәа маңымкәа ианаршыахьан, аха Асовет Еидгыла анхыбгала, 1995 ш. азы уи диасит Шәача ақалақь Урыстәйлатәи аclub «Жемчужина» ашкәа.

«Убасқан СССР Ахрафәи агаразы Харковтәи «Металлисти» Минсктәи «Динамои» хьыцхәмаруан. Арт ахәмаррақәа дара сгәалашәарафәи иаанхейт, урт мөапысуан Аңсны аибшәра иалагаанза акыр шыбжыз, усқан зегьы хара хәхәмарра иашькәлапшуан, иахьзыауан. Хәарас иатахузәи, исгәалашәоит СССР ачемпионат актәи алигахь анеиразы аиңыларатә хәмаррақәа. СССР еизгоу акоманда саланы афәр ркомандакны

«Аибашьра ианалага, иухәар ауейт, убасқан ашыапылампыл асра хәкәыңит хәа. Хәышықәса сеазықасымтәзакәа, «Жемчужина» акны ахәмарра сықәшәеит. Дәеа шықәсыкыгы сыхәмарит, аха сьшапы цдәеит, иара убри алағьы ашыапылампыл сасра хьркәашәхейт», – еитәиңхәит Саид Тәрба.

1997 ш. азы еиңырдыруа аказәа Ақәатәи ашыапылампылтә клуб «Нарт» азықатәфыс днарыңхьейт. Абафхатәри зләз ахәмаршы икыбаф абракагы иааңшит. Икоманда «Нарт» жәантә Аңсны иа-чемпионхейт.

Саид Тәрба аңсуа шыапыламыл акны иналукааша, зиетцәахә кыду зхатәра хараку хәмаршы.

Акыңхь аизрхьейт Б.ҚАҢБИА

Тамшь ақытан

Очамчыра араион Тамшь ақытан имөапысит Жәларбжаратәи ашахматтә фестивал «Аңсны. TAMЫШ-VILLAGE – 2023». Уи азкын Аңсны жәлар Рңынцтәйлатә еибашьрафәи Аиааира 30 шықаса ахыцтра. Афестиваль иалахәын Аңсны араионкәа, Алада Урыстәйла, Ареспублика Тәтарстан ркнытәи 13 шықаса зхыцтра ркынза аспортменцәа қәыңшцәа 60-өык. 13 шықаса ркынза зхыцтра ақкәынцәа рыбжыара актәи атың ааникылеит Нестор Багәтелиа (ак. Ақәа), ақбатәи – Арсени Понномариов (ак. Кәбан ихықәгылоу Славянск), ахцатәи – Аслан Хамидуллин (ак. Казан).

ахцатәи – Алессандра Демуриа (ак. Очамчыра).

11 шықаса ркынза зхыцтра ақкәынцәеи атыңацәеи рышәнуцқа аңхьахәтә тыңқәа ааныркылеит: актәи – Дамир Хәлуашь (ак. Гәдоутә), Мадина Мабаракшина (ак. Казан); ақбатәи Руслан Мықәба (ак. Цицунда), София Аәзба (ак. Гәдоутә); ахцатәи – Емир Бананос (ак. Цицунда), Анна Палаванзия (ак. Ақәа). Аңхьахәкәа згәз зегьы иранашьан ахрафәкәа, амедалкәа, аңышәаратә шәкәкәа, асертификаткәа, апаратә хамтәкәа.

Аиааира згәз ахамтқәа рнапәфәи ириңейт Урыстәйлан зныкымкәан ичемпионхәауо, Жәларбжаратәи агроссмейстер Павел Смирнов.

Атыңацәа рышәнуцқа актәи атың леаңсалтәит Аләксандра Аәызба (ак. Гәдоутә), ақбатәи – Николь Карапетян (ак. Гәдоутә),

Рица азияфәи

Февраль 17 азы ихыркәшахейт Рицатәи Амилаттә парк иахьа-данакуа ашьха тыңқәа ркны асыңса афәйбгарақәа рапыркәкәаарей аиқәырхаратә усурақәеи рымөа-цгаразы Аңсны атагылазаашьа чыдакәа рзы Аминистрра акоманда-штабтә фазықатарақәа. Урт ирылахәын Аминистрра хатәлатәи аилазаара 50-өык ркынза, иара убас 15 цыра атехника чыда.

Атагылазаашьа чыдакәа рминистр Лев Кәыцниа аеазықатарақәа ахәшәара бзиа ритеит, иағыз-гәеицит итегыы урт ишырзаатгылахауа Ақәа.

«Аеазықатарақәа рымөаңгараан атың рыман агха-пхақәа, аха иуадафыз ахауа атагылазаашьақәа хәсаб рзуны, аиқәырхәафцәа, азхьы-цалафцәа, апиротехникцәа, амедини-на аузшәуәа ухәа алцшәа бзиақәа аадырпшит», – ихәеит аминистр.

Лев Кәыцниа имөапысыз аеазықатарақәа даара хәартара рылоуп хәа рзиңхәеит. «Ачымазара фкы иахьканы фышықәса абас еиңш икоу аеазықатарақәа мөапаамағьыцт, илазхәбз ала, урт ласы-ласы имөаңгалатәуп», – ихәеит иара.

Апремиера фыц

«Агәхьыфы»

Февраль 14 рзы С. Чанба ихьз зху аңсуа драматә театр акны амассатә информация хархәагакәа русзуфцәа идырбан, рағыхәзакәны Ф. Достоевски ироман «Ауаа рыцхәкәа» ала ақәырғыламтә «Агәхьыфы». Уи режиссиорсгы, ақәырғылафысгы дамоуп Аңсны зәаңсәзтәыз акультура аузшәуәи, Урыстәйла зәаңсәзтәыз артист Адгәыр Ақәаба. Саатқ иоз аспектәкль фыц даара гәахәара дула ирыдыркылеит ажур-налистцәа. Адыршәачы, февраль 15-16 рзы агәахәара змаз апремиера фыц ахәаңшразы атагылазаашьа рыман уахь амөахыцтра.

Ари аспектәкль фыцәа ауаа рыбзиабара иазкуп, Макар Девушкини Варенка Добросиоловаи.

«Агәхьыфы»-ари синтенталтә комедиоуп хәа иңхьазоуп. Арака ахәаңшфы даднәгьхәлоит еиуеиңшым ахәфәсахькәа, еиуеиңшым аамтәкәа

ркынтә. Ублахатц зыргьежыша ацәаны-ррақәа, ахәмарратә қазшыа маңк иатаны, аерониа атцатаны икацоуп. Аколлажкәа аагоуп аурыс шәкәыфцәа Достоевски, Гоголь, Пушкин рөымтәкәа ркынтә.

Аспектәкль аролькәа нарызгон: Аңсны зәаңсәзтәыз артист Теимураз Чамагәуа, Розита Тәниа, Амра Наңкьебиа, Леон Кур-оглы, Алиас Колбаиа. Иазгәатәтәуп журналистцәа зхәаңшүаз аспектәкль азал ақынтәи акәымкәа, атагылазаашьа шрымаз асцена ақынтәи ахәаңшра. Рағыхәзакәны абас асцена ақынтәи ахәаңшүаз аспектәкль ахәаңшра, атагылазаашьа рыман 2006 шықәсазы. Ускан А. Миллер ипиеса ала идырбан ақәырғыламтә. Уи режиссиорс да-ман Адгәыр Ақәаба. Уақа ихәмаруаз актиорцәа ируазкәны: Виолетта Маан, Кьасоу Хәгба ухәа азәыры.

С. САҚАНИЯ

APSNY MEDIA logo and contact information for the newspaper, including website, phone number, and address.